

Lausunto

18.10.2021

Asia: VN/14150/2021

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022–2026

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022–2026

Westenergy Oy:n lausunto 18.10.2021

Westenergy Oy kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksemme luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022-2026. Niin kansallisten ilmastotavoitteiden, kotimaisen vientiteollisuuden kuin nimenomaisesti edustamamme jäte-energia-alan kannalta on erittäin tärkeää kohdentaa elvyttämistoimenpiteitä juuri dekarbonisaatioon.

Westenergy Oy on tehnyt johdonmukaisesti työtä sähkön ja kaukolämmön ominaispäästöjen laskemiseksi energiatehokkuutta kasvattamalla muun muassa savukaasujen lämmöntalteenoton ja lämmön varastoinnin avulla. Tavoittelemme hiilineutraaliutta 2030-luvun alussa pyrkien näin edistämään teollisten hiilinielujen toteutumista. Olemme tunnistaneet (viitaten muun muassa tutkimushankkeeseemme, VN/12728/2019), että tavoitteemme edellyttää teknologisia ratkaisuja, erityisesti hiilidioksidin talteenottoa, hyötykäyttöä ja varastointia. Näiden ratkaisujen toteuttamiseksi on välttämätöntä demonstroida tekniikkaa erilaisin jo päästövähennyksiä toteuttavin koelaitoksien avulla ennen täyden mittakaavan investointeja.

Tätä silmällä pitäen on erittäin hyvä, että asetusluonnoksen muistiossa on 5 § momentin 5 kohdan 4 osalta mainittu, että tukea hiilidioksidin talteenottoon liittyviin ratkaisuihin voidaan myöntää myös jätteenpolttolaitoksille. On tärkeää, että tämä poikkeus reunaehtoineen todetaan mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti, jopa itse asetustekstissä, että se tosiasiallisesti mahdollistaa tuen

myöntämisen jätteenpolttolaitoksissa tapahtuville päästövähennysinvestoinneille. Muistiossa olisi mielestämme syytä todeta, että hiilidioksidi nimenomaisesti sisältyy käytettyyn jätekaasujen määritelmään.

Luonnoksessa on Westenergyn näkökulmasta onnistuneesti haettu ratkaisua niin vaarallista jätettä käsittelevien kuin olemassa olevien ei-vaarallista jätettä käsittelevienkin laitosten sisällyttämiseksi asetuksen soveltamisalaan. Nämä laitokset toteuttavat jätehierarkian mukaisesti kierrätyskelvottoman jätteen käsittelyä hyödyntäen näin enenevässä määrin erilaisia kiertotalouden rejektejä, joille ei ole muita käsittelyvaihtoehtoja. Sekä vaarallisen että ei-vaarallisen jätteen laitoksille säilyy pitkäaikainen tarve osana niin suomalaista jäte- kuin energiahuoltoratkaisua ja niiden päästövähennystoimien tukeminen on siten tarpeellista.

Erilaisten sektorikytkentöjen avulla jäte-energia-alan lopputuotteena syntyvää hiilidioksidia voidaan hyödyntää muun muassa liikennepolttoaineiden, liuottimien, polymeerien ja hyötykäyttökelpoisten mineraalien valmistuksessa. Ensin mainittu ratkaisu korvaa fossiilisia tuontipolttoaineita ja tukee osaltaan vetytalouden kehitystä vedyn toimiessa erilaisten hiilivetyjen kuten synteettisen metaanin raaka-aineena. Varsinkin jälkimmäisten kohdalla voidaan puolestaan varmistaa hiilen pitkä sitoutuminen tuotteisiin, mikä on geologisen varastoinnin ohella merkittävä askel kohti hiilinegatiivista toimintaa ja teollisia hiilinieluja. Useille näistä ratkaisuista voisi jo nykytilassa olla kaupallista kysyntää mutta vallitseva riskitaso, neitseellisten fossiilisten vaihtoehtojen matala hinta ja epävarmuus sääntelyn suunnasta ovat toistaiseksi estäneet niiden käyttöönoton. Esitetyllä tuella voisi olla merkittävä rooli tämän ongelman ratkaisemisessa.

Vaikka useat hiilidioksidin talteenoton teknoloista ovat jo koeteltuja ja teknisesti kypsiä, liittyy kokonaan uusien arvoketjujen ja liiketoimintamallien luomiseen ja klusterimaiseen kehittämiseen merkittäviä alkuvaiheen riskejä, jotka vaikuttavat kaupallisten toimijoiden investointihalukkuuteen ja joiden realisoituminen olisi merkittävä uhka varsinkin julkisten toimijoiden omistamalle yhtiölle, jollainen Westenergy on. Tämän alkuvaiheen riskin saattaminen investoinnit mahdollistavalle tasolle on mielestämme kriittistä kansallisten ilmastointressien toteutumiselle. Tässä tuleekin huomioida hallituksen syyskuussa 2021 tekemät ilmastopäätökset juuri jäte-energia-alaan liittyen. Olisi erittäin toivottavaa, että julkista rahoitusta kohdennettaisiin jatkossakin nimenomaisesti hiilidioksidin talteenottoon sen kannalta keskeisiksi todetuilla toimialoilla.

Uraaurtavien teknologioiden käyttöönottoa tukevien investointien ohella kaavailtujen päästövähennysten onnistuminen edellyttää pitkäaikaista regulatiivista näkymää, jonka puitteissa ratkaisuja voidaan toteuttaa. Tähän tarvitaan siis myös hiilen sidonnan markkinoita luovia toimenpiteitä. On luotava joko kansallisesti tai eurooppalaisella tasolla markkinat teolliselle hiilen sidonnalle, kuten muun muassa Ruotsissa on jo tehty. Myös EU:n komissio selvittää parhaillaan asiaa. Jo näitä askeleita odotellessa elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset energiainvestoinnit toimivat parhaimmillaan ponnahduslautana niin päästövähennyksille kotimaassa kuin myös vientiteollisuudelle, sillä juuri kansainvälinen kysyntä hiilidioksidin talteenoton, hyötykäytön ja varastoinnin ratkaisuille on kiihtynyt ja kiihtyy lähivuosina merkittävästi lisää.

Alhoniemi Olli-Antti
Westenergy Oy

Ripatti Juha
Westenergy Oy